

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2015-0000115548

Datum 22 april 2015

Betreft Beantwoording Kamervragen van de leden Van Nispen en Siderius (SP) en
Heerma en Omtzigt (CDA) omtrent de gevolgen van de Wet hervorming
kindregelingen voor kinderalimentatie

Hierbij zend ik u mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie en de
Staatssecretaris van Financiën de antwoorden op de Kamervragen van
9 december 2014 van de leden Van Nispen en Siderius (beiden SP) en van 24
december 2014 van de leden Heerma en Omtzigt (beiden CDA), de antwoorden
op de vragen uit het schriftelijk overleg van 5 maart jl.
omtrent de doorwerking van de Wet hervorming kindregelingen op
kinderalimentatie en het advies van de Raad voor de rechtspraak in reactie op de
motie Heerma.
Daarnaast ga ik in op de mogelijke financiële gevolgen voor gemeenten.

In mijn brief van 12 januari 2015 heb ik u aangegeven dat bovengenoemde
Kamervragen voor mij aanleiding waren om in samenspraak met voornoemde
bewindspersonen de gevolgen van de Wet hervorming kindregelingen nader in
kaart te brengen, rekening houdend met het rapport van de Expertgroep
Alimentatienormen en het bovengenoemde advies van de Raad voor de
rechtspraak.
De daaruit voortgekomen analyse treft u in deze brief aan alsmede de
beantwoording van voornoemde vragen.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

Aanleiding

Met de per 1 januari 2015 ingevoerde Wet hervorming kindregelingen (verder WHK) is beoogd het stelsel van kindregelingen te hervormen en te versoberen. Vanwege de invloed van de kindregelingen op het inkomen van ouders en op de tegemoetkoming in de kosten van kinderen, heeft de WHK tevens gevolgen voor de vaststelling van kinderalimentatie. Hierna wordt een analyse gegeven van de gevolgen van deze wet voor kinderalimentatie. Ten behoeve van deze analyse is door ambtenaren van de betrokken ministeries technisch overleg gevoerd met partijen die werkzaam zijn op het terrein van kinderalimentatie waaronder een afvaardiging van de Expertgroep Alimentatienormen en de Vereniging van Familierecht Advocaten Scheidingsmediators (vFAS). Tevens zijn er eigen berekeningen gemaakt om de gevolgen in kaart te brengen.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Hoofdpijnen van vaststelling kinderalimentatie

Het verstrekken van levensonderhoud door ouders aan hun kinderen is een civielrechtelijke verplichting die zowel tijdens als na huwelijk geldt. Komt een ouder deze verplichting niet of niet behoorlijk na, dan kan de andere ouder de rechtbank verzoeken om het bedrag te bepalen dat de nalatige ouder zal moeten uitkeren. Bij echtscheiding gaat de wetgever er vanuit dat beide echtgenoten in het ouderschapsplan afspraken maken over de kosten van verzorging en opvoeding van hun minderjarige kinderen al dan niet bijgestaan door een advocaat, mediator of het Juridisch Loket. Komen partijen er onderling niet uit, dan kan de rechter verzocht worden het voor de verzorging en opvoeding verschuldigde bedrag vast te stellen. Wijziging van een in een uitspraak vastgesteld of door ouders overeengekomen bedrag kan aan de rechter worden verzocht wanneer door een wijziging van omstandigheden de uitspraak of de afspraak niet meer aan de wettelijke maatstaven voldoet.

De hoogte van kinderalimentatie wordt bepaald aan de hand van twee wettelijke maatstaven, de draagkracht van de ouders en de behoefte van het kind. In het Rapport Alimentatienormen zijn aanbevelingen opgenomen voor eenvormige invulling van deze wettelijke maatstaven voor de berekening van kinderalimentatie.

De alimentatienormen worden vastgesteld door de Expertgroep Alimentatienormen. Deze expertgroep bestaat uit familierechters, afgevaardigd door de verschillende gerechten, die zich bezig houden met alimentatiezaken. In het Rapport Alimentatienormen van de expertgroep zijn aanbevelingen opgenomen voor een eenvormige invulling van de wettelijke maatstaven voor de berekening van alimentatie; behoefte en draagkracht. Het rapport wordt periodiek aangepast aan nieuwe ontwikkelingen in regelgeving en jurisprudentie. De aanbevelingen zijn een richtlijn en rechters en partijen kunnen in individuele zaken daarvan afwijken.

Als eerste wordt de behoefte van het kind bepaald. Uitgangspunt hierbij is de levensstandaard van het kind vóór de echtscheiding zoveel mogelijk op peil te houden. De behoefte van het kind wordt gebaseerd op het inkomen van de ouders en de hoogte van de overheidsondersteuning voor de kosten van het kind (kinderbijslag en kindgebonden budget) vóór de echtscheiding. Vervolgens wordt gekeken welk deel van deze behoefte na de echtscheiding wordt gedekt door de dan geldende overheidsondersteuning. Het resterende deel van de behoefte moet naar draagkracht worden bijgedragen door de ouders.

Vervolgens wordt de draagkracht van de ouders bepaald. Draagkracht van de ouders wordt – naast het inkomen uit arbeid, eigen onderneming, vermogen, of uitkering – beïnvloed door heffingskortingen, aftrekposten, en

inkomensaanvullingen. Uit de draagkrachtbepaling volgt welk deel van de resterende behoefte voor rekening van welke ouder komt en welk bedrag aan kinderalimentatie hiermee gepaard gaat. Is de draagkracht van (een van) beide ouders lager dan de resterende behoefte dan wordt de kinderalimentatie maximaal op deze draagkracht vastgesteld. Op de bijdrage van de niet-verzorgende ouder vindt de zogenoemde zorgkorting plaats aan de hand van het aantal dagen dat het kind bij deze ouder doorbrengt.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Wijzigingen als gevolg van WHK

De WHK heeft gevolgen voor de bepaling van kinderalimentatie, door invloed op de vaststelling van de behoefte dan wel op de bepaling van de draagkracht. De relevante aanpassingen zijn de volgende:

- Afschaffing alleenstaande-ouderaanvulling in minimumuitkeringen
- Afschaffing uitgaven voor levensonderhoud van kinderen (verder LOK)
- Afschaffing alleenstaande-ouderkorting
- Introductie alleenstaande-ouderkop in het kindgebonden budget
- Verhoging reguliere bedragen eerste en tweede kind kindgebonden budget
- Verlaging afbouw grens kindgebonden budget
- Verlaging afbouwpercentage kindgebonden budget

Van deze aanpassingen is de introductie van de alleenstaande-ouderkop, die de alleenstaande-ouderkorting en de alleenstaande-ouderaanvulling in de minimumuitkeringen vervangt, de maatregel die de grootste invloed heeft op de vaststelling van kinderalimentatie. Dit komt door de grootte van het bedrag, maar ook door de wijze waarop dit doorwerkt in de systematiek van het berekenen van kinderalimentatie.

Het doel van de vervanging van de alleenstaande-ouderkorting en de alleenstaande-oudertoeslag in minimumuitkeringen door de nieuwe alleenstaande-ouderkop was tweeledig: naast een aanmerkelijke vereenvoudiging, vooral ook het meer lonend maken van werken voor alleenstaande ouders. Vanwege het verminderen van het aantal kindregelingen en om te bewerkstelligen dat zich geen verzilveringsproblemen kunnen voordoen zoals bij de fiscale alleenstaande-ouderkorting het geval was, is ervoor gekozen de alleenstaande-ouderkop onder te brengen in het kindgebonden budget. Daarmee heeft deze tegemoetkoming een tweeledig karakter gekregen, te weten aanvullende inkomensondersteuning van de alleenstaande ouder, overeenkomend met de doelstelling van de oude regelingen, en, als onderdeel van het kindgebonden budget, een tegemoetkoming in de kosten van kinderen.

Alimentatienormen

De Expertgroep Alimentatienormen rekent sinds 2013 het kindgebonden budget toe aan de behoefte van het kind. Met betrekking tot de WHK heeft de Expertgroep Alimentatienormen in haar meest recente Rapport Alimentatienormen (versie van 1 januari 2015) in lijn met haar keuze van 2013 bepaald dat de alleenstaande-ouderkop, als onderdeel van het kindgebonden budget, zal worden toegerekend aan de behoefte van het kind. Dit is een belangrijke wijziging ten opzichte van de behandeling van de voorgangers van de alleenstaande-ouderkop, die juist werden toegerekend aan de draagkracht van de ontvangende ouder.

Een deel van de gevolgen van de WHK op de kinderalimentatie vloeit voort uit voornoemde toerekening van bepaalde kindregelingen aan de draagkracht van de ouders dan wel aan de behoefte van het kind. Bij de behandeling van de WHK heb ik aangegeven dat verhoging van het kindgebonden budget kan leiden tot het verlagen van de resterende behoefte van het kind. De doorwerking van de WHK

op de hoogte van kinderalimentatie is echter sterk afhankelijk van de specifieke feiten en omstandigheden. Bij de behandeling van de wet heb ik de grote lijnen van de gevolgen geschetst, maar niet het spectrum van die gevolgen voor kinderalimentatie doorgerekend. Hierdoor treden er in bepaalde gevallen effecten op die ik niet heb voorzien, zoals hierna aan de orde zal komen.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Uit de berichtgeving van de Expertgroep Alimentatienormen¹ leid ik af dat de expertgroep zich bij de keuze in het toerekenen van bepaalde tegemoetkomingen aan de behoefte van het kind heeft gebaseerd op mijn uitlatingen tijdens de parlementaire behandeling van de WHK. Naar het oordeel van het kabinet was op basis van de overige parlementaire stukken, zoals de memorie van toelichting, een andere keuze in de toerekening eveneens verdedigbaar geweest, doch niet op voorhand beter. De aanbevelingen zijn gebaseerd op voornoemde grote lijnen. Zoals aangegeven is de kinderalimentatie sterk afhankelijk van feiten en omstandigheden. Gegeven dat, zoals vermeld, de aanbevelingen een richtlijn zijn kunnen rechters en partijen waar nodig in individuele zaken daarvan afwijken. Eveneens zou denkbaar zijn in individuele gevallen maatwerk te bieden door een (gedeeltelijk) afwijkende toerekening toe te passen. De expertgroep zou, indien daartoe aanleiding zou bestaan, bij een volgende periodieke aanpassing haar aanbevelingen hierop kunnen aanvullen.

In de onderhavige analyse ga ik uit van het Rapport Alimentatienormen 2015 en de gangbare rekenmodellen waarin deze normen worden toegepast en waarin de alle aanbevelingen van de Expertgroep zijn opgenomen, nu het rapport de basis is voor de rechtspraktijk.

Gevolgen doorwerking WHK op kinderalimentatie

In onderstaande tabellen zijn voor verschillende casussen de gevolgen van de WHK op het te betalen bedrag aan kinderalimentatie in kaart gebracht. Ook is het netto besteedbaar inkomen weergegeven onder het oude stelsel van kindregelingen in 2014 en na een eventuele wijziging van eerder vastgestelde kinderalimentatie onder het nieuwe stelsel in 2015. In dit inkomen is rekening gehouden met belastingheffing, met kinderbijslag (impliciet door bepaling van de behoefte) en met kindgebonden budget (expliciet in de tabel). Voor het bepalen van het netto inkomenseffect van de WHK in combinatie met het effect van een alimentatiewijziging is geen rekening gehouden met de eventuele doorwerking op andere inkomensbestanddelen (zoals bijvoorbeeld zorgtoeslag en de partneralimentatie).

Met de voorbeelden in de tabel is getracht om een globaal overzicht te geven en de belangrijkste effecten toe te kunnen lichten. Voor de overzichtelijkheid is gekozen voor vergelijkbare gevallen waarin steeds sprake is van twee kinderen jonger dan 12 jaar (tabel 1), dan wel van 12 jaar en ouder (tabel 2), die steeds bij de verzorgende ouder (V) wonen. Daarbij zijn uiteraard ook de inkomenseffecten van de niet-verzorgende ouder (M) in beeld gebracht. Dit is de ouder die kinderalimentatie moet betalen. De gekozen voorbeelden sluiten aan bij de gestelde Kamervragen en breiden deze uit om het spectrum van gevolgen goed in beeld te brengen. Bij de voorbeelden is aangegeven wat het bruto jaarinkomen van iedere partner is. Een inkomen van € 19.316 per jaar komt overeen met het wettelijk minimumloon (WML). Voorzichtigheid is wel geboden omdat de doorwerking sterk afhankelijk is van de omstandigheden van het individuele geval. Precieze cijfers over het aantal gevallen waar het om gaat zijn

¹ Zie ook <http://www.rechtspraak.nl/Procedures/Landelijke-regelingen/sector-familie-en-jeugdrecht/Pages/Wet-hervorming-kindregelingen-per-1-januari-2015.aspx>

niet bekend, maar, ervan uitgaande dat circa de helft van de eenoudergezinnen gescheiden is², en er in circa zes op de tien gevallen kinderalimentatie wordt toegekend³, zal het gaan om circa 100.000 gezinnen. Het betreft hier alleen gevallen waarbij een echtscheidingsprocedure is doorlopen en kinderalimentatie is vastgesteld. Gescheiden gezinnen met een geregistreerd partnerschap, samenlevingscontract e.d. zijn niet meegenomen in de cijfers. Indien zij afspraken hebben gemaakt over kinderalimentatie en de vaststelling heeft plaatsgevonden met inachtneming van de alimentatienormen, ondervinden zij dezelfde effecten. Overigens zal niet in elk van deze gezinnen wijziging van de eerder overeengekomen of toegewezen kinderalimentatie aan de orde zijn. De effecten van de verschillende maatregelen kunnen elkaar namelijk ook (gedeeltelijk) opheffen. Daarnaast kan het zo zijn dat de ex-partners het kinderalimentatiebedrag naar eigen invulling hebben bepaald waardoor de effecten van de WHK anders kunnen zijn.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Uit de tabellen blijkt dat in alle gevallen bij wijziging van de kinderalimentatie (dus overgaande van stelsel 2014 naar stelsel 2015) de bijdrage van de ouders aanmerkelijk daalt (in de meeste voorbeelden met 278 euro, in voorbeeld 3 met 250 euro). Dit hangt direct samen met het hogere kindgebonden budget van de alleenstaande ouder dat, conform de aanbevelingen van de expertgroep, in een groter deel van de behoefte voorziet. Zo daalt in voorbeeld 1 de resterende behoefte ("bijdrage ouders") van 520 euro naar 242 euro. Het directe gevolg van de resterende lagere behoefte is een lagere alimentatieverplichting voor de niet-verzorgende ouder. Dit effect wordt enigszins gemitigeerd door een lagere draagkracht van de ontvangende ouder⁴, doordat deze immers een lager netto inkomen heeft door het wegvallen van de alleenstaande-ouderkorting. Het positieve effect van de lagere kinderalimentatie wordt groter naarmate het inkomensverschil tussen beide ouders groter is (zie rij 37: verschil Totaal inkomen M). Dit komt doordat er bij grotere inkomensverschillen een grotere alimentatieverplichting bestaat waardoor een aanpassing relatief een groter effect heeft.

Omdat de WHK grote positieve effecten heeft voor (werkende) alleenstaande ouders is het saldo-effect ten opzichte van de lagere kinderalimentatie in de meeste gevallen nog steeds positief. Hierbij dient overigens onderscheid te worden gemaakt tussen ouders met kinderen jonger dan 12 jaar en ouders met kinderen van 12 jaar en ouder. Een alleenstaande werkende ouder met (een) kind(eren) jonger dan 12 jaar heeft recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK), maar kon deze tot 2015 bij een inkomen tot maximaal WML nauwelijks verzilveren. Het omzetten van de alleenstaande-ouderkorting in de alleenstaande-ouderkop binnen het kindgebonden budget heeft tot gevolg dat het totaal aan recht op heffingskortingen minder geworden is waardoor overige heffingskortingen -waaronder de IACK⁵- beter verzilverd kunnen worden. De IACK, die bestemd is om werkende ouders met kinderen tot 12 jaar te ondersteunen, komt als gevolg van de WHK dan ook beter tot zijn recht. Alleenstaande werkende ouders met kinderen van 12 jaar en ouder hadden en hebben geen recht op de IACK en ondervinden dan ook geen voordelen van het verbeteren van de verzilverbaarheid daarvan.

² CBS Statline, Prognose huishoudens 2003-2050

³ CBS Statline, Maandelijkse kinderalimentatie 2001-2013

⁴ De resterende behoefte van het kind wordt naar draagkracht over de ouders verdeeld. Wanneer de draagkracht van de ene ouder daalt, kan dit een grotere bijdrage van de andere ouder betekenen, uiteraard alleen indien zijn draagkracht dit toelaat.

⁵ Hetzelfde geldt voor de arbeidskorting.

Indien er recht bestaat op partneralimentatie kan het negatieve inkomenseffect dat in specifieke situaties bij de verzorgende ouder ontstaat, deels worden opgevangen door een hoger bedrag aan partneralimentatie. In de systematiek van vaststelling van alimentatie gaat kinderalimentatie voor op partneralimentatie, als de draagkracht van de alimentatieplichtige niet toereikend is. Indien de niet-verzorgende ouder minder van zijn draagkracht hoeft in te zetten ten behoeve van kinderalimentatie, resteert er meer ruimte voor partneralimentatie. Een onderhoudsplicht jegens de ex-partner, met wie een juridische relatie heeft bestaan (huwelijk of geregistreerd partnerschap), bestaat alleen voor zover deze niet in eigen onderhoud kan voorzien. Er wordt dus niet in alle gevallen naast kinderalimentatie ook partneralimentatie vastgesteld. In hoeveel van de gevallen er sprake is van zowel kinder- als partneralimentatie is niet bekend.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Een bijzondere situatie treedt op als de ontvangende ouder geen inkomen heeft, zoals in voorbeeld 5 en daarom bijstand ontvangt. De kinderalimentatie is een voorliggende voorziening en wordt daarom in mindering gebracht op de bijstand. Het nadeel van een lagere kinderalimentatie is dus niet aanwezig voor deze ouder. Het totale inkomenseffect is daarmee gering. Indien er in dit geval recht op partneralimentatie bestaat wordt de lagere kinderalimentatie grotendeels gemitigeerd door een hogere partneralimentatie. In dit specifieke geval neemt de kinderalimentatie weliswaar af met 236 euro, maar neemt de partneralimentatie toe met 207 euro.

In het voorgaande is getoond dat de inkomenseffecten van de WHK in samenhang met eventuele wijziging van de verschuldigde kinderalimentatie overwegend positief zijn. In specifieke gevallen treden er negatieve inkomenseffecten op. Deze kunnen in bepaalde gevallen worden beperkt door een hogere partneralimentatie. Ik zie daarom geen noodzaak tot generieke compensatie.

Tabel 1. Uitwerking alimentatienormen voor voorbeelden, kinderen 12- (bedragen per maand) ⁶	Datum				
	22 april 2015				
	Onze referentie				
	Voorbeeld 1	Voorbeeld 2	Voorbeeld 3	Voorbeeld 4	Voorbeeld 5
	19316/19316	45000/19316	45000/45000	28000/14000	35000/bijst.
Voor scheiding					
1. Netto inkomen M	1.376	2.563	2.563	1.784	2.110
2. Netto inkomen V	1.510	1.510	2.740	1.128	0
3. Kindgeb. budget	51	0	0	30	74
4. Behoeftte kinderen	648	944	1.264	650	452
Na scheiding					
<i>Stelsel 2014</i>					
5. Kindgeb. budget	128	128	12	128	128
6. Rest. behoefte (=4-5)	520	816	1.252	522	324
7. Netto inkomen M	1.376	2.563	2.563	1.784	2.110
8. Fisc. voordeel LOK	0	70	70	0	70
9. Draagkracht M	108	723	723	272	501
10. Netto inkomen V	1.610	1.610	2.929	1.167	954
11. Draagkracht V	186	186	833	50	0
12. Draagkr. M+V (=9+11)	294	909	1.556	322	501
13. Aandeel M	108	649	582	272	324
14. Zorgkorting M	0	122	188	0	49
15. Kindalm. M aan V (=13-14)	108	527	394	272	275
16. Aandeel V	186	167	670	50	0
17. Tot. ink. M (=7+8-15)	1.268	2.106	2.239	1.512	1.905
18. Tot. ink. V (=5+10+15)	1.846	2.265	3.335	1.567	1.357
<i>Stelsel 2015</i>					
19. Kindgeb. budget	406	406	262	406	406
20. Rest. behoefte (=4-19)	242	538	1.002	244	46
21. Netto inkomen M	1.388	2.586	2.586	1.797	2.122
22. Fisc. voordeel LOK	0	0	0	0	0
23. Draagkracht M	110	654	654	268	427
24. Netto inkomen V	1.523	1.523	2.765	1.136	923
25. Draagkracht V	127	127	742	50	0
26. Draagkr. M+V (=23+25)	237	781	1.396	318	427
27. Aandeel M	110	451	475	206	46
28. Zorgkorting M	34	81	150	37	7
29. Kindalm. M aan V (=27-28)	76	370	325	169	39
30. Aandeel V	127	87	527	38	0
31. Tot. ink. M (=21+22-29)	1.312	2.216	2.261	1.628	2.083
32. Tot. ink. V (=19+24+29)	2.005	2.299	3.352	1.711	1.368
<i>Vershil 2015-2014</i>					
33. Rest. behoefte (=20-6)	-278	-278	-250	-278	-278
34. Aandeel M (=27-13)	2	-198	-107	-66	-278
35. Aandeel V (=30-16)	-59	-80	-143	-12	0
36. Kindalm. M aan V (=29-15)	-32	-156	-70	-103	-236
37. Tot. ink. M (=31-17)	44	109	23	116	178
38. Tot. ink. V (=32-18)	159	35	17	144	11
Nrs. 1-5: basisgegevens van het gezin voor scheiding om zodoende de behoefte van het kind/kinderen vast te stellen om diens levensstandaard, ook na scheiding, constant te houden.					
Nrs. 7-10: dienen ter bepaling van de draagkracht van beide ouders.					
Nrs. 11-14: dienen ter verdeling van de resterende behoefte van het kind over beide ouders naar draagkracht.					
Nrs. 33-38: tonen de gevolgen van de Wet hervorming kindregelingen op de resterende behoefte van het kind dat niet is gedekt door kindregelingen, het bedrag aan kinderalimentatie en het totale inkomen van ouders					

⁶ De bijstandsnorm en de andere relevante lasten worden tezamen het draagkrachtloos inkomen genoemd (het deel van het inkomen dat geen draagkracht oplevert).

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Tabel 2. als hierboven voor 12+

	Voorbeeld 1 19316/19316	Voorbeeld 2 45000/19316	Voorbeeld 3 45000/45000	Voorbeeld 4 28000/14000	Voorbeeld 5 35000/bijst.
Voor scheiding					
1. Netto inkomen M	1.376	2.563	2.563	1.784	2.110
2. Netto inkomen V	1.376	1.376	2.563	1.012	0
3. Kindgeb. budget	90	0	0	68	113
4. Behoeftte kinderen	604	888	1.198	610	442
Na scheiding					
<i>Stelsel 2014</i>					
5. Kindgeb. budget	168	168	49	168	168
6. Rest. behoefte (=4-5)	436	720	1.149	442	274
7. Netto inkomen M	1.376	2.563	2.563	1.784	2.110
8. Fisc. voordeel LOK	0	80	80	0	0
9. Draagkracht M	108	733	733	272	996
10. Netto inkomen V	1.524	1.524	2.752	1.141	0
11. Draagkracht V	144	144	746	50	0
12. Draagkr. M+V (=9+11)	252	877	1.479	322	511
13. Aandeel M	108	602	570	272	274
14. Zorgkorting M	0	108	172	6	41
15. Kindalm. M aan V (=13-14)	108	494	398	266	233
16. Aandeel V	144	118	579	50	0
17. Tot. ink. M (=7+8-15)	1.268	2.149	2.245	1.518	1.877
18. Tot. ink. V (=5+10+15)	1.800	2.186	3.199	1.575	1.397
<i>Stelsel 2015</i>					
19. Kindgeb. budget	445	445	301	445	445
20. Rest. behoefte (=4-19)	159	443	897	165	0
21. Netto inkomen M	1.388	2.586	2.586	1.797	2.122
22. Fisc. voordeel LOK	0	0	0	0	0
23. Draagkracht M	110	654	654	268	0
24. Netto inkomen V	1.388	1.388	2.586	1.020	962
25. Draagkracht V	110	110	654	50	0
26. Draagkr. M+V (=23+25)	220	764	1.308	318	0
27. Aandeel M	80	380	449	140	0
28. Zorgkorting M	24	66	135	25	0
29. Kindalm. M aan V (=27-28)	56	314	314	115	0
30. Aandeel V	79	63	448	25	0
31. Tot. ink. M (=21+22-29)	1.332	2.272	2.272	1.682	2.122
32. Tot. ink. V (=19+24+29)	1.889	2.147	3.201	1.580	1.407
<i>Vershil 2015-2014</i>					
33. Rest. behoefte (=20-6)	-277	-277	-252	-277	-274
34. Aandeel M (=27-13)	-28	-222	-121	-132	-274
35. Aandeel V (=30-16)	-65	-55	-131	-25	0
36. Kindalm. M aan V (=29-15)	-52	-180	-83	-151	-233
37. Tot. ink. M (=31-17)	64	123	26	164	245
38. Tot. ink. V (=32-18)	89	-39	3	5	10

Doorwerking kinderalimentatie op bijstand

De wijze waarop de alleenstaande-ouderkop wordt verwerkt in de berekening van kinderalimentatie heeft ook gevolgen voor de uitgaven aan bijstandsuitkeringen. Dit effect is tweeledig: wanneer de kinderalimentatie wordt gewijzigd en lager wordt vastgesteld, zoals hierboven is toegelicht en in voorbeeld 5 te zien is, is de

gemeente een hoger bedrag aan bijstand kwijt. Daarnaast kunnen gemeenten minder bijstand verhalen op de ex-partner, indien er geen kinderalimentatie is afgesproken of de ex-partner niet of te weinig betaalt. De G4-gemeenten hebben schriftelijk aandacht gevraagd voor deze kwestie, en ook uw Kamer heeft hiernaar gevraagd.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Zoals hiervoor is aangegeven, kan er wel sprake zijn van een mitigerend effect. Indien minder kinderalimentatie verschuldigd is omdat er een lagere resterende behoefte is, kan een eventueel surplus aan draagkracht worden aangewend voor (meer) partneralimentatie. Dat bedrag kan de gemeente dan verrekenen met de te betalen bijstand dan wel verhalen op de ex-partner. Dit kan uiteraard alleen in de gevallen waarin recht bestaat op partneralimentatie en dit zal het budgettaire effect voor gemeenten niet volledig teniet doen.

Momenteel breng ik de financiële gevolgen voor gemeenten in kaart. De uitkomsten neem ik mee bij de definitieve vaststelling van het macro-budget 2015.

Conclusie

De gevolgen van de WHK voor de hoogte van kinderalimentatie hangen sterk af van de specifieke situatie. Hoewel er veel wijzigt betekent het niet dat ouders grote negatieve gevolgen hiervan ondervinden. In veel van de gevallen gaan beide ouders erop vooruit. Negatieve gevolgen kunnen optreden bij ontvangers van kinderalimentatie indien de kinderen twaalf jaar of ouder zijn en wanneer het inkomensverschil tussen beide ouders groot is. Dit negatieve effect kan grotendeels gemitigeerd worden als er sprake is van partneralimentatie en de betalende ouder hiervoor voldoende draagkracht heeft.

Mocht in de rechtspraak naar voren komen dat gevolgen in bepaalde gevallen niet aanvaardbaar zijn, dan kan - zoals hiervoor aangegeven - van de alimentatienormen worden afgeweken en kan de Expertgroep vanzelfsprekend bij een volgende periodieke aanpassing haar aanbevelingen desgewenst bijstellen - mocht hiertoe aanleiding bestaan.

Verder is het zo dat de doorwerking van de WHK op de hoogte van kinderalimentatie gevolgen heeft voor de uitgaven van gemeenten. Hier zal ik gemeenten over informeren.

2014Z22596

Vragen van de leden Van Nispen en Siderius (beiden SP) aan de minister en staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Financiën over de financiële en sociale gevolgen van de wet hervorming kindregelingen voor de kinderalimentatie (ingezonden 9 december 2014)

Datum
22 april 2015
Onze referentie
2015-0000115548

1

Acht u het wenselijk dat er diverse onvoorziene neveneffecten kleven aan de Wet hervorming kindregelingen, bijvoorbeeld het gevolg dat de ontvanger van kinderalimentatie er fors op achteruit gaat? 1) 2) 3)

Antwoord 1:

In bovenstaande analyse is weergegeven hoe de Wet hervorming kindregelingen (WHK) kan doorwerken in het bedrag aan kinderalimentatie. Bij het in kaart brengen van de gevolgen voor kinderalimentatie is onverkort uitgegaan van de versie 2015 van het Rapport Alimentatienormen. De mogelijkheid voor de rechtspraak om in specifieke gevallen hiervan af te wijken en aanvullend maatwerk te leveren is hierin dus niet betrokken. Uit de in de analyse opgenomen rekenvoorbeelden blijkt dat de ontvanger van kinderalimentatie er in de meeste gevallen op vooruit gaat. In gevallen waar er sprake is van een achteruitgang is deze veelal beperkt en kan deze mogelijk worden gemitigeerd door een verhoging van partneralimentatie. De exacte gevolgen voor kinderalimentatie zijn sterk afhankelijk van de feiten en omstandigheden in een specifiek geval.

2

Bent u bekend met de uitleg die de Expertgroep Alimentatienormen (bestaande uit familierechters) recent aan de nieuwe wet heeft gegeven, namelijk dat het vervallen van de alleenstaande oudertoeslag in de bijstand, de alleenstaande ouderkorting en het fiscaal voordeel bij het betalen van kinderalimentatie enerzijds, en de verhoging van het kindgebonden budget en de invoering van de 'alleenstaande-ouderkop' anderzijds, leiden tot een verlaging van de resterende behoefte van het kind en dus van de kinderalimentatie?

3

Is het in uw ogen de juiste uitleg van deze werkgroep van familierechters, die zich beroepen op de wetsverdediging in de Eerste Kamer, met als gevolg dat voortaan geldt dat een verhoging van het kindgebonden budget met een alleenstaande-ouderkop een verlaging van de resterende behoefte van het kind betekent? Zo nee, wat is naar uw mening wel een juiste uitleg?

Antwoord 2 en 3:

De publicatie van de Expertgroep Alimentatienormen betreffende "de Wet hervorming kindregelingen en Rapport Alimentatienormen" op www.rechtspraak.nl is bekend. In de analyse is reeds op dit rapport ingegaan.

4

Is het waar dat alleenstaande ouders met de alleenstaande-ouderkop (deels) werden gecompenseerd zodat zij geen nadeel zouden ondervinden van het wegvallen van de aanvulling voor alleenstaande ouders in de minimumregelingen en het wegvallen van het fiscale voordeel voor werkende alleenstaande ouders op het minimum? Wordt dit doel wel bereikt nu de gevolgen voor de kinderalimentatie bekend zijn?

Antwoord 4:

De WHK heeft de specifieke financiële ondersteuning die alleenstaande ouders ontvangen geharmoniseerd zodat alle alleenstaande ouders met een laag inkomen, ongeacht of ze werken of een uitkering ontvangen, gelijk worden behandeld. Om dit te bereiken zijn de initiële aanvullingen voor alleenstaande ouders in de minimumregelingen en de fiscale regeling die gericht was op alleenstaande ouders, komen te vervallen en is de alleenstaande-ouderkop in het kindgebonden budget ingevoerd. Aan het doel van harmonisering en gelijke behandeling doen de gevolgen voor kinderalimentatie niet af.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

5

Realiseert u zich dat door de wijziging van de regelgeving kinderalimentatie vaak niet meer verschuldigd zal zijn omdat de overheid hierin al voorziet middels het kindgebonden budget en de alleenstaande-ouderkop? Hoe beoordeelt u dit?

6

Is het waar dat in feite voor lage inkomens het betalen van de kinderalimentatie feitelijk is afgeschaft, omdat het kindgebonden budget en/of de alleenstaande-ouderkop (betaald door de overheid) voortaan voorziet in de kosten van de kinderen? Zo nee, hoe moet deze wijziging dan worden geïnterpreteerd worden?

10

Deelt u de mening van de echtscheidingsadvocate Schram dat het krom is dat het verschuldigde alimentatiebedrag lager wordt als gevolg van deze wetswijziging, terwijl de draagkracht van de alimentatieplichtige niet is gewijzigd? Zo nee, waarom niet?

11

Deelt u de mening van advocate Moons dat het stelsel aanzienlijk ingewikkelder en oneerlijk wordt en kunt u uw antwoord toelichten? 7) Kunt u voorts ingaan op de stelling van Moons dat in feite aan de niet-hoofdverzorger de boodschap wordt gegeven: 'U hoeft uw kinderen niet meer te onderhouden, dat doet de overheid wel voor u. De overheid geeft uw ex een alleenstaande-ouderkop op het kindgebonden budget, dan bent u ervan af.'?

Antwoord 5, 6, 10 en 11:

In de hiervoor opgenomen analyse geef ik weer hoe de WHK kan doorwerken in het bedrag aan kinderalimentatie uitgaande van de alimentatienormen 2015. In deze analyse ben ik tevens ingegaan op de keuze van de expertgroep ten aanzien van de toerekening van de alleenstaande-ouderkop aan de behoefte van het kind. De exacte gevolgen voor kinderalimentatie zijn sterk afhankelijk van de feiten en omstandigheden in een specifiek geval. Hoewel de alleenstaande-ouderkop in mindering wordt gebracht op de behoefte van het kind, houdt dat niet per definitie in dat er geen kinderalimentatie verschuldigd zal zijn. De behoefte van het kind kan immers groter zijn dan hetgeen daar aan ondersteuning uit kindregelingen op in mindering wordt gebracht. Het uitgangspunt bij de vaststelling van de behoefte van het kind is immers de levensstandaard van het kind vóór de scheiding zoveel mogelijk op peil te houden. Vooral bij hogere inkomens zal er doorgaans dan ook nog behoefte resteren waarin door middel van kinderalimentatie moet worden voorzien. Als gevolg van de systematiek in combinatie met de WHK wordt inderdaad een groter deel van de behoefte van kinderen gedekt door overheidsondersteuning en minder door de ouders.

Indien de niet-verzorgende ouder minder van zijn draagkracht hoeft in te zetten voor kinderalimentatie, resteert er meer ruimte voor eventuele partneralimentatie.

7

Denkt u dat veel mensen zich bewust zullen zijn van deze uitleg en de verstrekkende gevolgen die dit kan hebben, onder andere voor de hoogte van de kinderalimentatie? Zo ja, waarop baseert u dit? Zo nee, wat gaat u eraan doen om deze uitleg breed bekend te maken onder ouders die kinderalimentatie betalen?

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Antwoord 7:

De gevolgen van de WHK op de hoogte van kinderalimentatie is sterk afhankelijk van de feiten en omstandigheden in een specifiek geval. In de publieksvoorlichting over de WHK (via de tool Veranderingen kindregelingen) zijn ouders nadrukkelijk gewezen op de mogelijke consequenties van deze wet voor kinderalimentatie en worden ook andere informatiebronnen genoemd. Ouders kunnen advies inwinnen over de gevolgen van de WHK in hun specifieke geval bij een advocaat, mediator of het Juridisch loket.

8

Kunt u reageren op het voorbeeld van 'Esmee', waaruit blijkt dat haar maandelijks inkomen van 1400 euro weliswaar gelijk blijft maar de alimentatie dreigt te vervallen, omdat de alleenstaande-ouderkop niet langer wordt opgeteld bij de draagkracht maar direct af gaat van het bedrag dat geldt voor de behoefte van het kind, met als gevolg dat zij 250 euro minder in de maand overhoudt?

Antwoord 8:

In de hiervoor opgenomen analyse geef ik weer hoe de WHK kan doorwerken in het bedrag aan kinderalimentatie uitgaande van de alimentatienormen 2015. De exacte doorwerking op het bedrag aan kinderalimentatie blijft afhankelijk van de persoonlijke situatie en hoe in geval van wijziging het alimentatiebedrag initieel is vastgesteld. Er is te weinig informatie over dit specifieke voorbeeld beschikbaar om een nauwkeurige berekening te maken van de gevolgen van de WHK op de hoogte van de kinderalimentatie.

9

Zijn dergelijke proefberekeningen ook al gemaakt door de betrokken ministeries? Zo nee, bent u bereid dat alsnog te doen en de Kamer over alle mogelijke scenario's te informeren?

Antwoord 9:

In de hiervoor opgenomen analyse is een aantal voorbeelden uitgewerkt uitgaande van de alimentatienormen 2015. De gekozen voorbeelden sluiten aan bij de gestelde Kamervragen en zijn uitgebreid om het spectrum van gevolgen goed in beeld te brengen.

12

Denkt u eveneens dat het bijstandsverhaal door gemeenten als gevolg van dit alles voortaan niet meer mogelijk zal zijn? Wat zijn hiervan volgens u de financiële gevolgen voor de gemeentes? Is dit effect beoogd, of eveneens een ongewenst neveneffect van deze regels te noemen?

Antwoord 12:

In de bovenstaande analyse ben ik ingegaan op de doorwerking op het bijstandsverhaal en de financiële gevolgen voor gemeenten.

13

Kunt u de mogelijke gevolgen schetsen voor een alleenstaande co-ouder met een bijstandsuitkering waarvan het minderjarige kind staat ingeschreven bij de andere ouder, die daardoor geen recht hebben op het kindgebonden budget en de alleenstaande-ouderkop? Zijn deze gevolgen beoogd?

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Antwoord 13:

Een alleenstaande co-ouder, van wie het kind bij de andere ouder staat ingeschreven wordt voor de bijstand en voor het kindgebonden budget feitelijk behandeld als een alleenstaande. Dit betekent dat er geen recht is op kindgebonden budget, dus geen recht ontstaat op de alleenstaande-ouderkop, maar ook geen recht was op de alleenstaande-ouderkorting of een alleenstaande-oudertoeslag in de bijstand. Indien deze ouder een bijstandsuitkering heeft, is de draagkracht minimaal en daardoor is ook de bijdrage aan kinderalimentatie aan de ontvangende ouder nul. Dit verandert niet met een wijziging. Het blijft bovendien ter beoordeling aan de gemeenten om, bijvoorbeeld in voorkomende gevallen van co-ouderschap, de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de belanghebbende.

14

Bent u bekend met de gevolgen voor alimentatieplichtigen, die onder andere vanwege het vervallen van de fiscale aftrek levensonderhoud het verschuldigde bedrag kunnen laten wijzigen bij de rechter, maar (net) niet in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand? Kunt u ook deze gevolgen schetsen?

Antwoord 14:

Het wegvallen van de fiscale aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen kan de draagkracht van de alimentatieplichtige verminderen, zodat er aanleiding kan bestaan de hoogte van de kinderalimentatie te wijzigen. Daarbij is het uitgangspunt dat de ex-partners zelf afspraken over wijziging maken. Alimentatieplichtigen die er niet in slagen overeenstemming met de alimentatiegerechtigde te bereiken, kunnen de rechter om wijziging van de kinderalimentatie verzoeken. Dat geldt zowel voor alimentatieplichtigen die gebruik kunnen maken van gesubsidieerde rechtsbijstand als voor alimentatieplichtigen die daarvoor op grond van hun inkomen en vermogen niet in aanmerking komen. Ook gebruikers van gesubsidieerde rechtsbijstand zijn griffierecht verschuldigd. Zij betalen daarnaast een eigen bijdrage voor de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Overigens zullen te allen tijde alimentatieplichtigen voorafgaand aan een wijzigingsprocedure de kosten van een dergelijke procedure wegen tegen de financiële gevolgen van wijziging. Dit ongeacht de aanleiding voor een wijzigingsverzoek.

15

Zijn de koopkrachtcijfers, welke u bij de behandeling van het wetsvoorstel aan de Kamer hebt verstrekt, ook met de kennis van nu nog correct? Zo nee, bent u bereid opnieuw de koopkrachteffecten van de Wet hervorming kindregelingen door te rekenen en de uitkomsten daarvan aan de Kamer te zenden? 8)

Antwoord 15:

Bij de presentatie van inkomenseffecten van wetsvoorstellen wordt alleen rekening gehouden met generieke maatregelen (maatregelen die op iedereen van toepassing zijn). Bij het inkomensbeeld, zoals gepresenteerd bij de WHK, is daarom geen rekening gehouden met de gevolgen voor kinderalimentatie. In de voorbeelden in de analyse zijn de inkomenseffecten als gevolg van de WHK aangevuld met de mogelijke gevolgen voor kinderalimentatie.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

16

Verwacht u ook een stortvloed aan alimentatiezaken? Vreest u ook dat dit zal leiden tot nieuwe conflicten tussen ex-partners, nog los van de belasting van de rechterlijke macht? 9)

17

Welke gevolgen heeft dit alles voor kinderen? Deelt u de mening dat als gevolg van het mogelijk massaal wijzigen, of in ieder geval onzeker worden van verplichtingen in verband met kinderalimentatie, het gevolg kan zijn strijd uitbreekt tussen ouders en kinderen daardoor gedupeerd zullen raken en klem komen te zitten tussen (over alimentatie) ruziënde ouders? Wat vindt u hiervan? Vindt u dit onwenselijk? 10)

Antwoord 16 en 17:

De Raad voor de rechtspraak heeft in zijn advies van 3 juni 2013 inzake het wetsvoorstel hervorming kindregelingen aangegeven dat het wetsvoorstel in de overgangsfase mogelijk zal leiden tot een extra instroom van wijzigingsverzoeken ter zake van kinderalimentatie. De Raad merkt op dat het niet goed mogelijk is om hiervan een concrete inschatting te maken. Bovendien is het volgens de Raad niet uitgesloten dat in individuele gevallen de effecten van een lagere kinderbijslag, het vervallen van de alleenstaande-ouderkorting en een hoger kindgebonden budget (elkaar) gedeeltelijk zullen opheffen.

De eventuele gevolgen van de maatregelen in het kader van de WHK voor lopende kinderalimentatieverplichtingen hoeven als zodanig niet te leiden tot nieuwe conflicten tussen ex-partners. Het gaat immers om wijziging van regelgeving die objectief bepaalbaar van invloed kan zijn op de wettelijke maatstaven draagkracht en behoefte voor de berekening van kinderalimentatie. Het gaat niet om factoren zoals wijzigingen in de persoonlijke omstandigheden van de alimentatieplichtige of -gerechtigde. De verwachting is dan ook dat ex-partners in overleg en eventueel met behulp van rechtshulpverleners, zoals mediators en advocaten, tot wijziging van lopende kinderalimentatieverplichtingen kunnen komen. Hierbij is het belangrijk op te merken dat bij wijziging alle dan bestaande relevante omstandigheden worden meegenomen, dus ook omstandigheden die los staan van de WHK.

18

Deelt u de mening dat zo mogelijk voorkomen moet worden dat per 1 januari 2015 conflicten uitbreken tussen gescheiden partners over alimentatie, omdat vooral de kinderen daar de dupe van zullen zijn? Welke ideeën heeft u hierover en welke maatregelen gaat u nemen?

Antwoord 18:

In de publieksvoorlichting over de WHK (via de tool Veranderingen kindregelingen) zijn ouders gewezen op de mogelijke consequenties van deze wet voor kinderalimentatie en worden ook andere informatiebronnen genoemd. De inschakeling van de hulp van het Juridisch loket, mediators of advocaten,

waarnaar ook in de reguliere overheidsvoorlichting wordt verwezen, kan bewerkstelligen dat ouders in overleg nagaan of de in de WHK opgenomen maatregelen nopen tot aanpassing van de lopende alimentatieverplichting.

19

Deelt u de mening dat, vanwege de verstrekkende gevolgen van de gewijzigde wet en de uitleg die daaraan wordt gegeven, u zich niet meer op het standpunt zou moeten stellen dat het maken en wijzigen van afspraken over kinderalimentatie de eigen verantwoordelijkheid van de ouders is en dat ze maar naar de rechter moeten gaan als ze er niet uitkomen, zeker niet omdat kinderen de dupe zullen zijn van (financiële) onzekerheid en conflicten tussen beide ouders? 11)

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Antwoord 19:

Uit de bovenstaande analyse blijkt dat de gevolgen van de WHK op de hoogte van de kinderalimentatie sterk afhankelijk zijn van het specifieke geval en daarmee erg genuanceerd liggen. De inkomenseffecten van de WHK in samenhang met eventuele alimentatiewijzigingen zijn overwegend positief. Slechts in specifieke gevallen treden er negatieve inkomenseffecten op.

Zoals hiervoor in antwoord op de vragen 16-17 is opgemerkt, behoeven de eventuele gevolgen van de in de WHK opgenomen maatregelen voor door de rechter vastgestelde of tussen partijen overeengekomen kinderalimentatiebedragen niet tot conflicten tussen de ouders te leiden, aangezien het hier gaat om objectieve omstandigheden, die buiten de persoonlijke sfeer van betrokkenen liggen en dus op zichzelf geen stof voor discussie hoeven op te leveren.

20

Ziet u mogelijkheden om de potentiële schade voor alleenstaande ouders, die optreedt als gevolg van deze wetswijziging en de uitleg die hieraan wordt gegeven, te compenseren? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 20:

De bovenstaande analyse geeft aan dat veel van de ouders geen negatieve gevolgen ondervinden van het totaal van de WHK en de doorwerking van de WHK op de hoogte van de kinderalimentatie. Ik zie daarom geen aanleiding voor compensatie, hoewel de gevolgen in specifieke gevallen anders kunnen zijn.

21

Bent u bereid deze vragen op zo kort mogelijke termijn te beantwoorden, omdat er in ieder geval ruim voor de inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2015 duidelijkheid moet zijn?

Antwoord 21:

In mijn brief van 12 januari 2015 heb ik u te kennen gegeven dat uw Kamervragen voor mij aanleiding waren om in samenspraak met de overige betrokken bewindspersonen de gevolgen van de WHK nader in kaart te brengen, rekening houdend met het rapport van de Expertgroep Alimentatienormen en het in de motie Heerma gevraagde advies van de Raad voor de rechtspraak. Daarbij heb ik aangegeven hiervoor enige tijd nodig te hebben. De bedoelde analyse treft u hierbij aan alsmede de beantwoording van de vragen.

1) Wet hervorming kindregelingen (Kamerstuk 33716)

2) 'Stortvloed verwacht aan alimentatiezaken', de Volkskrant, 5 december 2014

- 3) 'Tegenvaller voor ouders die alimentatie betalen', NOS.nl, 1 december 2014
- 4) (<http://nos.nl/artikel/2006695-fikse-tegenvaller-alimentatie-betalende-ouders.html>)
<http://www.rechtspraak.nl/Procedures/Landelijke-regelingen/sector-familie-en-jeugdrecht/Pages/Wet-hervorming-kindregelingen-per-1-januari-2015.aspx>
- 5) 'Nog meer ruzie over alimentatie', NRC Handelsblad, 6 december 2014
- 6) idem
- 7) 'Expertgroep: Alleenstaande-ouderkop in mindering op behoefte!', weblog De Jong Moons advocaten, 18 november 2014
(<http://www.dejongmoons.nl/blog/241-expertgroep-alleenstaande-ouderkop-in-minding-op-behoefte>)
- 8) Kamerstuk 33 716, nr. 6
- 9) 'Stortvloed verwacht aan alimentatiezaken', de Volkskrant, 5 december 2014
- 10) Diverse e-mails ontvangen van mensen die er fors op achteruit dreigen te gaan, onderhands verstrekt
- 11) Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2014-2015, nr. 662

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

2014Z23943

Vragen van de leden Pieter Heerma en Omtzigt (beiden CDA) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Veiligheid en Justitie over het wetsvoorstel „Hervorming Kindregelingen” waarin het woord alimentatie in de memorie van toelichting slechts een keer voorkwam en wel in de artikelsgewijze toelichting. (ingezonden 24 december 2014)

Datum
22 april 2015
Onze referentie
2015-0000115548

1

Herinnert u zich het wetsvoorstel "Hervorming Kindregelingen" 1), waarin het woord alimentatie in de memorie van toelichting slechts een keer voorkwam en wel in de artikelsgewijze toelichting?

Antwoord 1:

Ja.

2

Herinnert u zich de aangenomen motie-Pieter Heerma over een standaardrekenregel bij het vaststellen van kinderalimentatie? 2) Op welke wijze is deze motie tot nu toe uitgevoerd en waar kunnen gescheiden ouders een standaard rekenregel vinden?

Antwoord 2:

Ja. Ik heb de Raad voor de rechtspraak gevraagd advies uit te brengen over het verzoek van de Tweede Kamer om te komen tot een standaardrekenregel inzake de berekening van kinderalimentatie. Dit advies heb ik inmiddels ontvangen en is als bijlage bij deze beantwoording gevoegd.

3

Herinnert u zich dat u tijdens de plenaire behandeling op 6 maart 2014 tevens heeft opgemerkt: „Ik zou willen toezeggen dat wij bij de communicatie over deze wijziging, die voor groepen mensen fundamenteel is, wat extra's kunnen doen in het standaardiseren van de aanvraag van een wijziging, in het vergemakkelijken van de manier waarop ouders hierover samen afspraken kunnen maken.”? Op welke wijze heeft u deze toezegging uitgevoerd?

Antwoord 3:

In de publieksvoorlichting over de Wet hervorming kindregelingen (WHK) (via de tool Veranderingen kindregelingen) worden ouders nadrukkelijk gewezen op de mogelijke consequenties van deze wet voor kinderalimentatie en worden ook andere informatiebronnen genoemd. De inschakeling van de hulp van het Juridisch loket, mediators of advocaten, waarnaar ook in de reguliere overheidsvoorlichting wordt verwezen, kan bewerkstelligen dat ouders in overleg kunnen nagaan of de in de WHK opgenomen maatregelen nopen tot aanpassing van de lopende alimentatieverplichting.

4

Begrijpt u dat deze leden van mening zijn dat noch de motie, noch de toezegging uitgevoerd is totdat er een standaard rekentool beschikbaar is voor gescheiden ouders?

Antwoord 4:

De Raad voor de rechtspraak geeft in haar advies omtrent het komen tot een standaardrekenregel aan dat deze reeds bestaat (in de vorm van de alimentatienormen). Ouders kunnen wijziging verzoeken van de bij rechterlijke

uitspraak of overeenkomst vastgelegde kinderalimentatie, als deze nadien door wijziging van omstandigheden ophoudt te voldoen aan de wettelijke maatstaven. Bij een dergelijk verzoek dient men zich te realiseren dat de rechter, wanneer er grond is voor wijziging, alle bestaande relevante omstandigheden in aanmerking zal nemen. Dus ook omstandigheden die geen verband houden met de WHK. Ouders kunnen hierover advies inwinnen bij het Juridisch Loket of bij een mediator of advocaat.

Datum
22 april 2015
Onze referentie
2015-0000115548

5

Wanneer zal de Raad voor de rechtspraak met het toegezegde advies over herziening kindregelingen komen? Zal dat advies ook de vorm van een tool krijgen?

Antwoord 5:

Het advies van de Raad voor de rechtspraak is bijgevoegd.

6

Waarom heeft u pas in de Eerste Kamer gemeld dat „Indien door zowel de kinderbijslag als het kindgebonden budget in de behoefte van het kind wordt voorzien, is er geen aanspraak op kinderalimentatie. Dat zal niet voor alle kinderen opgaan. De behoefte van het kind kan immers groter zijn dan hetgeen via het stelsel van kindregelingen wordt ontvangen. Dan kan er ook in de toekomst sprake zijn van zo'n verplichting.“, ofwel dat het kindgebonden budget grote gevolgen kan hebben voor de draagkrachtberekening? Waarom heeft u dat vervolgens niet met de Tweede Kamer gedeeld?

Antwoord 6:

In de analyse wordt aangegeven dat het kindgebonden budget voor wat betreft de vaststelling van kinderalimentatie niet wordt verwerkt bij de draagkracht maar in de vaststelling van de behoefte van het kind conform het Rapport Alimentatienormen 2015.

7

Heeft u kennisgenomen van het feit dat er steeds meer berichten opkomen van gescheiden ouders wiens inkomenspositie fors kan wijzigen als gevolg van de alimentatieverplichtingen die voortvloeien uit de wetswijziging?

Antwoord 7:

Ik heb kennisgenomen van de berichten via diverse mediabronnen en uw Kamervragen die ingaan op de gevolgen van de WHK voor kinderalimentatie. Dit is voor mij aanleiding geweest voor de hiervoor opgenomen analyse.

8

Kunt u voor het volgende voorbeeld 'man verdient € 28.000; vrouw verdient € 14.000; twee kinderen, die bij de vrouw wonen' voorrekenen wat de alimentatienormen voor kinderalimentatie zijn in 2014 en in 2015? Hoe groot is het effect op netto inkomen, in euro's en procenten, indien de alimentatie wel en indien de alimentatie niet wordt aangepast?

9

Kunt u voor een tweede voorbeeld 'man verdient € 45.000, vrouw verdient wettelijk minimumloon; twee kinderen, die bij de vrouw wonen' voorrekenen wat de alimentatienormen voor kinderalimentatie zijn in 2014 en in 2015? Hoe groot is het effect op netto inkomen, in euro's en procenten, indien de alimentatie wel

en indien de alimentatie niet wordt aangepast?

10

Kunt u voor een derde voorbeeld 'man verdient € 35.000; vrouw heeft een bijstandsuitkering; twee kinderen, die bij de vrouw wonen' voorrekenen wat de alimentatienormen voor kinderalimentatie zijn in 2014 en in 2015, waarbij de moeder in een gemeente woont waar er geen verhaal plaatsvindt van de uitkering? Hoe groot is het effect op netto inkomen, in euro's en procenten, indien de alimentatie wel en indien de alimentatie niet wordt aangepast?

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Antwoord vraag 8, 9 en 10:

Ik verwijs voor de gevolgen in deze specifieke voorbeelden naar de genoemde analyse.

11

Deelt u de verwachting dat er veel conflicten zullen zijn als gevolg van de grote wijziging in de kindregelingen en dat het tot veel vragen en procedures kan leiden bij onder andere het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO), bij de rechtelijke macht, bij de (gesubsidieerde) rechtsbijstand en elders?

Zie antwoord op de vragen 16 en 17 van de leden Van Nispen/Siderius van 9 december 2014, nr. 2014Z22596.

12

Op welke wijze gaat u ervoor zorgdragen dat het overgrote deel van de aanpassingen in de alimentatie kan plaatsvinden via een eenvoudige standaardrekenregel? Hoe gaat u ervoor zorgdragen dat deze rekenregel in januari 2015 beschikbaar is?

Antwoord 12:

Zie antwoorden hiervoor op de vragen 4 en 5.

13

Deelt u de mening dat nu het Rapport Alimentatienormen 2015 reeds verschenen is, het mogelijk moet zijn om op korte termijn een herzieningstool te maken?

Antwoord 13:

Zie antwoorden hiervoor op de vragen 4 en 5.

14

Kunt u deze vragen binnen de reguliere termijn van drie weken beantwoorden?

Antwoord 14:

In mijn brief van 12 januari 2015 heb ik uw Kamer te kennen gegeven dat bedoelde Kamervragen voor mij aanleiding waren om in samenspraak met de overige betrokken bewindspersonen de gevolgen van de WHK nader in kaart te brengen, rekening houdend met het rapport van de Expertgroep alimentatienormen en het in de motie Heerma gevraagde advies van de Raad voor de rechtspraak. Daarbij heb ik aangegeven hiervoor enige tijd nodig te hebben. De bedoelde analyse treft u hierbij aan alsmede de beantwoording van de vragen.

1) Kamerstuk 33 716;

Wet van 25 juni 2014 tot wijziging van de Algemene Kinderbijslagwet, de Wet op het kindgebonden budget, de Wet werk en bijstand, de Wet inkomstenbelasting

2001, de Wet studiefinanciering 2000 en enige andere wetten in verband met hervorming en versoering van de kindregelingen (Wet hervorming kindregelingen), Staatsblad nr. 227, 2014.

2) Kamerstuk 33 716, nr. 23

3) Handelingen Tweede Kamer 2013-2014, Parlisdocumentnummer 2014D08338

4) Aangangsel van de Handelingen II, 2014-2015, nr. 662

5) Handelingen Eerste Kamer 2013-2014, nr. 33, item 11 en 15

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

Reactie op vragen uit schriftelijk overleg van 5 maart 2015 omtrent de doorwerking van de Wet hervorming kindregelingen op kinderalimentatie.

Inleiding

Ik heb met belangstelling kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de fracties van de PvdA, de SP, het CDA, D66 en het lid Van Vliet. Bij de beantwoording van de vragen is zoveel mogelijk de volgorde van de gestelde vragen aangehouden.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

1. Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of er al inzicht is in hoeverre de nieuwe kindregelingen effect hebben op de bestaande alimentatieverplichtingen en of de regering kan aangeven in hoeverre de nieuwe kindregelingen vanaf 1 januari 2015 hebben geleid tot extra belasting bij de rechtelijke macht.

Ook vragen deze leden of er overleg is geweest met de Expertgroep Kinderalimentatienormen en of dit tot aanpassing van de rekensystematiek heeft geleid.

Door ambtenaren van de betrokken ministeries is technisch overleg gevoerd met partijen die werkzaam zijn op het terrein van kinderalimentatie waaronder een afvaardiging van de Expertgroep Alimentatienormen en de vFAS. Vooral snog lijken de wijzigingen niet geleid te hebben tot een extra belasting van de rechterlijke macht. Dit kan meerdere oorzaken hebben. Zo wordt het merendeel van de zaken afgehandeld zonder tussenkomst van de rechter. Daarnaast kan het zijn dat het aantal wijzigingsverzoeken nog gaat oplopen gegeven de doorlooptijden van kinderalimentatiezaken en de voorbereidende werkzaamheden voor bijvoorbeeld de advocatuur voordat een verzoek bij de rechter kan worden ingediend.

De leden van de fractie van de PvdA vragen voor wie die standaardrekenregel beschikbaar is, of rechters deze hanteren om de verzoeken efficiënt en snel af te kunnen handelen en ouders deze rekenregel zelf eenvoudig kunnen hanteren. Als het laatste het geval is, vragen deze leden of deze standaardrekenregel niet tot strijd tussen ouders onderling zal leiden, waar, indien dit het geval is waar die aanname op gebaseerd is en, indien dit niet het geval is, hoe effectief deze standaardrekenregel is als ouders onenigheid krijgen over de hoogte van de kinderalimentatie.

Zie antwoorden op de vragen Heerma/Omtzigt 2 t/m 5. Zoals eerder aangegeven dit antwoord hier uitschrijven.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of er reeds zicht is op de gevolgen voor de Belastingdienst van de afschaffing van de aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen.

De aftrek is met ingang van 1 januari 2015 afgeschaft. Voor de Belastingdienst levert dit vanaf 2016 een vereenvoudiging op met een structurele besparing in de uitvoeringskosten. Eventuele gevolgen van het afschaffen voor de uitvoering in de sfeer van de aangifte zullen zich pas volgend jaar voordoen, omdat dan immers pas aangifte over 2015 wordt gedaan. Er zouden dan vragen kunnen opkomen van burgers bij de Belastingtelefoon.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of er problemen zijn met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de afschaffing van deze aftrek.

Er zijn geen problemen met betrekking tot de uitvoerbaarheid. De voornaamste aanpassing voor de Belastingdienst is dat de aftrek uit alle aangiftemiddelen en communicatiemateriaal wordt verwijderd.

De leden van de fractie van de PvdA vragen wat de gevolgen voor aangiften inkomstenbelasting zijn van alimentatie betalende ouders indien sprake is van mediation of tussenkomst van een rechter.

Aangezien de aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen per 1 januari 2015 geheel is afgeschaft, zijn er geen gevolgen voor de aangifte inkomstenbelasting wanneer ouders een mediator of tussenkomst van de rechter inroepen voor de bepaling van de hoogte van de alimentatie die zij voor hun kinderen moeten betalen.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

2. Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP.

De leden van de fractie van de SP vragen de regering wanneer zij deze antwoorden tegemoet kunnen zien en vragen voorts wat de status van het aangekondigde onderzoek is. Deze leden vragen ook op welke termijn de door de deze leden eerder gestelde vragen zullen worden beantwoord en of het aangekondigde onderzoek inmiddels is gestart. In dat kader vragen zij wat dit onderzoek inhoudt, in welke vorm dit plaatsvindt, wanneer de Kamer de uitkomsten daarvan tegemoet kan zien en wat er in de tussentijd gebeurt met de gesignaleerde problemen.

Het bedoelde onderzoek heeft geleid tot bijgevoegde analyse. Daarin zijn diverse aspecten opgenomen zoals de wettelijke maatstaven voor het vaststellen van kinderalimentatie, het Rapport Alimentatienormen 2015 en de doorwerking van de WHK op de vaststelling van kinderalimentatie, mede aan de hand van enkele casusposities. Ten behoeve van deze analyse is gesproken met partijen die werkzaam zijn op het terrein van kinderalimentatie waaronder een afvaardiging van de Expertgroep Alimentatienormen en de vFAS.

De leden van de fractie van de SP vragen een reactie op de door verschillende experts en organisaties voorspelde problemen bij de invoering van de Wet hervorming kindregelingen. Zij wijzen daarbij op de signalen over ongewenste neveneffecten zoals:

- *dat de ontvanger van kinderalimentatie er fors op achteruit gaat;*
- *de uitleg dat de combinatie van verschillende maatregelen leidt tot een verlaging van de resterende behoefte van het kind en dus van de kinderalimentatie;*
- *dat een verhoging van het kindgebonden budget met een alleenstaande-ouderkop een verlaging van de resterende behoefte van het kind betekent;*
- *dat door de wijziging van de regelgeving kinderalimentatie vaak niet meer verschuldigd zal zijn omdat de overheid hierin al voorziet door middel van het kindgebonden budget en de alleenstaande-ouderkop;*
- *dat in feite voor lage inkomens de kinderalimentatie is afgeschaft, omdat het kindgebonden budget en/of de alleenstaande-ouderkop voortaan voorziet in de kosten van de kinderen; en*
- *een stortvloed aan alimentatiezaken vanwege nieuwe conflicten tussen ex-partners over het vaststellen van de behoefte en draagkracht.*

Deze leden vragen in hoeverre deze effecten inderdaad (kunnen) optreden en wat daar dan aan zal worden gedaan indien dat inderdaad zo blijkt te zijn.

In de hiervoor opgenomen analyse is weergegeven hoe de WHK kan doorwerken in het bedrag aan kinderalimentatie uitgaande van de alimentatienormen 2015. De exacte gevolgen voor kinderalimentatie zijn sterk afhankelijk van de feiten en omstandigheden in een specifiek geval.

De leden van de fractie van de SP wijzen op het bericht 'Rechtbank Den Haag wijkt af van alimentatienormen' en vragen naar de mening van het kabinet over het volledig uit gemeenschapsmiddelen financieren van de behoefte van een kind,

wanneer de draagkracht van de (in theorie) alimentatieplichtige betaling van kinderalimentatie niet in de weg staat.

Dit is, zoals in de analyse is aangegeven, één van de gevolgen van de WHK op de hoogte van kinderalimentatie. Zoals aangegeven, leidt de samenloop van de WHK met kinderalimentatie in veel van de gevallen tot positieve inkomenseffecten voor beide ouders. Negatieve effecten kunnen optreden bij ouders met kinderen van 12 jaar en ouder en wanneer het inkomensverschil tussen beide ouders groot is. Dit negatieve effect kan grotendeels worden gemitigeerd als er sprake is van partneralimentatie en de betalende ouder voldoende draagkracht heeft.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548

3. Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de fractie van het CDA vragen de antwoorden op Kamervragen met nummer 1018 (2014/2015), voor woensdag 12 maart te beantwoorden en samen met het rapport van de expertgroep aan de Kamer te sturen.

In mijn brief van 19 maart 2015 betreffende de gevolgen van de Wet hervorming kindregelingen voor kinderalimentatie⁷ is reeds ingegaan op dit verzoek.

Deze leden geven daarbij aan dat op genoemde datum de wet dan al 2,5 maand van kracht is en van veel mensen dreigt de alimentatie met terugwerkende kracht te moeten worden aangepast en zij vragen om nu helderheid te geven over de rekenregels en de koopkrachteffecten van de aanpassing van de kinderalimentatie.

In de hiervoor opgenomen analyse is weergegeven hoe de WHK kan doorwerken in het bedrag aan kinderalimentatie. De exacte gevolgen voor kinderalimentatie zijn sterk afhankelijk van de feiten en omstandigheden in een specifiek geval.

4. Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de fractie van D66 vragen of de standaardrekenregel waarnaar in de motie van het lid Pieter Heerma van een jaar geleden om is gevraagd al beschikbaar is.

Ik heb de Raad voor de rechtspraak gevraagd advies uit te brengen over het verzoek van de Tweede Kamer om te komen tot een standaardrekenregel inzake de berekening van kinderalimentatie. Dit advies heb ik inmiddels ontvangen en is als bijlage bij deze beantwoording gevoegd.

De Raad voor de rechtspraak geeft in haar advies aan dat een standaardrekenregel reeds bestaat (in de vorm van de alimentatienormen). Ouders kunnen wijziging verzoeken van een bij rechterlijke uitspraak of overeenkomst vastgelegde alimentatie, als deze nadien door wijziging van omstandigheden ophoudt te voldoen aan de wettelijke maatstaven. Bij een dergelijk verzoek dient men zich te realiseren dat de rechter, wanneer er grond is voor wijziging, alle bestaande relevante omstandigheden in aanmerking zal nemen. Dus ook omstandigheden die geen verband houden met de WHK. Ouders kunnen hierover advies inwinnen bij het Juridisch Loket of bij een mediator of advocaat.

De leden van de fractie van D66 vragen wanneer de gevolgen van de Wet hervorming kindregelingen voor een aantal specifieke situaties kunnen worden verwacht.

In de hiervoor opgenomen analyse is weergegeven hoe de WHK kan doorwerken in het bedrag aan kinderalimentatie uitgaande van de alimentatienormen 2015. De exacte gevolgen voor kinderalimentatie zijn sterk afhankelijk van de feiten en omstandigheden in een specifiek geval.

⁷ Kamerstuk 33716 nr. 31

5. Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het lid Van Vliet

Het lid Van Vliet vraagt op welke wijze de alimentatie ontvangende ouder de aanpassing van het alimentatiebedrag in een relevante situatie kan frustreren of tegenhouden.

Als partijen het in de vraag geschetste situatie onderling niet eens worden over het aanpassen van de kinderalimentatie kan de alimentatieplichtige een verzoek tot wijziging indienen bij de rechter.

Het lid Van Vliet vraagt of alimentatie betalende ouders een harde garantie hebben, dat de alimentatieverplichting ook daadwerkelijk wordt aangepast aan de nieuwe situatie indien dat van toepassing is en zij dit ook wensen.

De Expertgroep Alimentatienormen heeft aangegeven dat het vervallen van de fiscale aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen een grond is voor het wijzigen van kinderalimentatie.

Het lid Van Vliet vraagt of de alimentatie ontvangende ouder naar de mening van het kabinet recht heeft op een verhoging van het kindgebonden budget, als hij of zij alles doet om een aanpassing van het alimentatiebedrag te frustreren.

Daarnaast vraagt het lid Van Vliet of het een overweging is om de verhoging van het kindgebonden budget (tijdelijk) voorwaardelijk te maken, om het meewerken aan een aanpassing van het alimentatiebedrag af te dwingen.

Het recht op de alleenstaande-ouderkop binnen het kindgebonden budget staat geheel los van de bereidheid tot medewerking aan een aanpassing van kinderalimentatie en kan ook niet als instrument worden gebruikt om medewerking aan wijziging van het alimentatiebedrag af te dwingen. Zoals aangegeven, heeft de alimentatieplichtige ouder de mogelijkheid een verzoek tot wijziging van de alimentatie in te dienen bij de rechter wanneer de alimentatiegerechtigde ouder niet wil meewerken aan een aanpassing van het kinderalimentatiebedrag.

Datum

22 april 2015

Onze referentie

2015-0000115548